



## DATOS IDENTIFICATIVOS

### Ética e deontoloxía profesional

Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	P02G120V01903			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Fernandez Alvarez, Antonio			
Profesorado	Fernandez Alvarez, Antonio			
Correo-e	afa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Ética e deontoloxía profesional tenta ofrecerlle ó alumnado os elementos instrumentais e conceptuais básicos para o achegamento á Ética. Proporcionarlle os conceptos fundamentais para a comprensión de textos relacionados coa Ética que lle permitan analizar, sintetizar e valorar criticamente as diferentes teorías da Ética proposta nos contidos e a posibilidade de aplicalas á realidade actual da sociedade e do ámbito educativo. Tenta tamén motivar ó alumnado sobre a importancia que a formación ética desempeña no seu traballo profesional.			

## Competencias de titulación

Código	
A2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais

B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

### Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1.- Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais	A2	B9 B11 B14
2.- Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática	A5 A11	B11 B12 B14 B19
3.- Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible.	A4 A5 A8 A9	B1 B2 B12 B14 B16 B19 B22
4.- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	A4 A5 A12	B7 B13 B14 B18
5.- Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos.	A10 A12	B8 B14 B16
6.- Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo	A8 A9 A10 A11	B1 B2 B3 B6 B13 B15
7.- Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.	A8 A10 A11	B1 B2 B3 B6 B13 B15
8.- Saber distinguir moral e ética. Coñecer os rasgos formais do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados planteaxados á ética como proposta universalizable e as principais metodoloxías seguidas na resolución das controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan a sociedade do noso tempo.		B1 B6 B13
9.- Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.		B6 B13 B15
10.- Capacidade de afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e considerarlos un reto a súa propia forma de pensar.		B7 B14 B15 B16 B19
11.- Capacidade de recoñecer a relevancia e a utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.	A4 A5 A6 A7 A8 A9 A12	B14 B21

12.- Capacidade de consolidar unha identidade docente ética comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo	A4 A5 A6 A7 A9 A12	B7 B9 B13 B14 B15 B21
13.- Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados coa tarefa educativa.	A4 A5 A7 A10 A12	B7 B8 B9 B12 B14 B21
14.- Contribuir á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	A2 A4 A5 A7 A8 A10 A12	B13 B14
15.- Contribuir á promoción das mellores prácticas da profesión educativa.	A7 A10 A12	B14 B21

### Contidos

Tema	
I.- Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1.- Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2.- Modelos de educación moral.
II.- Ética e moral: aproximación conceptual.	3.- A moral: bases socio-antropolóxicas da moral. 4.- A Ética: teorías e problemas de fundamentación.
III.- Razóns éticas, razóns para a Ética.	5.- A Ética e os seus lindes. 6.- Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas.
IV.- Ética Aplicada.	7.- Introducción ás Éticas aplicadas. 8.- Principios morais e casos prácticos
V.- Ética, educación e Dereitos Humanos.	9.- Ética da diferenza. 10.- Ética e democracia. 11.- A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
VI.- Ética e deontoloxía profesional.	12.- Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13.- Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Presentacións/exposicións	5	25	30
Estudos/actividades previos	0	10	10
Titoría en grupo	8	0	8
Traballos tutelados	5	30	35
Sesión maxistral	45	0	45
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que, individualmente e/ou en grupo, deberá desenvolver o alumnado.
Presentacións/exposición	Presentación e exposición dos traballos desenvolvidos individualmente e/ou en grupo.
Estudos/actividades previos	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe e para a elaboración do cartafol/dossier.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio na elaboración dos traballos individuais e/ou en grupo.
Traballos tutelados	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.
Sesión maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia.

## Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe, na elaboración de traballos previos á presentación/exposición dos mesmos.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe, na elaboración de traballos previos á presentación/exposición dos mesmos.

## Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo, análise e debate sobre os casos prácticos vecellados ao temario da materia.	10
Presentacións/exposicións	Exposición dos traballos elaborados en grupo e do cartafol/dossier individual.	10
Traballos tutelados	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame de resposta longa e de desenvolvemento sobre os contidos básicos da materia expostos nas sesións maistras	50

## Outros comentarios sobre a Avaliación

### Bibliografía. Fontes de información

- APEL, Karl-Otto, **La globalización y una ética de la responsabilidad**, 2007,
- ARENAS-DOLZ, F. & GALLEGOS SALAZAR, D. (Eds), **El ciudadano democrático. Reflexiones ética para una educación intercultural**, 2009,
- BLACKBURN, P.:, **La Ética. Fundamentos y problemas contemporáneos**, 2006,
- CASADO, A.:, **Bioética para legos. Una introducción a la ética asistencial**, 2008,
- COBO SUERO, J. M.:, **Ética profesional en ciencias humanas y sociales**, 2001,
- CORTINA, A. & GARCÍA-MARZÁ, D. (Edts):, **Razón pública y éticas aplicadas**, 2003,
- ESCRIBAR WICKS, A.:, "La ética aplicada, sus condiciones de posibilidad y exigencias a las que responde", en **REVISTA DE FILOSOFÍA**, 2004,
- ETXEBERRIA, X.:, **Temas básicos de ética**, 2005,
- GÓMEZ-HERAS, J. Mª Gª.:, **Teorías de la moralidad. Introducción a la Ética comparada.**, 2003,
- GÓMEZ-HERAS, J. Mª Gª. (Eds):, **Ética del medio ambiente.**, 1997,
- GOMEZ, C. & MUGUERZA, J. (Eds.):, **La aventura de la moralidad. Paradigmas, fronteras y problemas de la Ética.**, 2007,
- GUISÁN, Esperanza.:, **Introducción a la Ética.**, 1995,
- GORDILLO, Mª Victoria.:, **Desarrollo moral y educación.**, 1992,
- IBARRA, A. & OLIVÉ (Eds.):, **Cuestiones éticas en ciencia y tecnología en el Siglo XXI.**, 2003,
- JONAS, H.:, **El principio de responsabilidad. Ensayo de una Ética para la civilización tecnológica.**, 2004,
- KOHLBERG, L. POWER & HIGGINS, A.:, **La educación moral según Kohlberg.**, 2008,
- LIPOVETSKI, G.:, **Metamorfosis de la cultura liberal.**, 2003,
- LÓPEZ DE LA VIEJA, Mª Teresa.:, **Bioética y ciudadanía. Nuevas fronteras de la Ética.**, 2008,
- LÓPEZ DE LA VIEJA, Mª Teresa.:, **Principios morales y casos prácticos.**, 2000,
- MARZANO, M.:, **Qué es la Ética Aplicada?.**, 2009,
- MORATALLA, A. D.:, **ética para educadores.**, 2008,
- PEÑA, L., AUSÍN, T. & DIEGO, O. (Eds.):, **Ética y servicio público**, 2010,
- PÉREZ-DELGADO, E. & GARCÍA-ROS, R. (Comps.):, **La psicología del desarrollo moral.**, 1991,
- PIEPER, A.:, **Ética y moral. Una introducción a la filosofía práctica.**, 1991,
- PIAGET, J.:, **El criterio moral en el niño.**, 1987,
- RODRIGUEZ DUPLA, L., **Ética.**, 2001,
- RODRIGUEZ PALOP, Mª Eugenia.:, **Claves para entender los Derechos Humanos.**, 2011,
- RUBIO CARRACEDO, J.:, **Educación moral, postmodernidad y democracia.**, 1996,
- RUBIO CARRACEDO, J.:, **Ética del Siglo XXI.**, 2009,
- SANABRIA, J. R.:, **Ética.**, 2005,
- SÁNCHEZ VAZQUEZ, A.:, **Ética.**, 1969,
- SINGER, P. (Eds), **Compendio de Ética.**, 1996,
- ÚRIZ PEMÁN, Mª Jesús.:, **Ética social contemporánea.**, 2000,
- HUNT, Lynn.:, **La invención de los Derechos Humanos.**, 2009,
- FERRETE SARRIA, Carmen.:, **Ética ecológica como ética aplicada. Educación cívica y responsabilidad ecológica.**, 2010,

## Recomendacións

**Outros comentarios**

---

As cualificacións obtidas nos apartados de "Estudo de casos e análise de situacións", "Presentacións e Exposicións" e "Cartafol/dossier" manteranse para aqueles alumnos que na convocatoria de xuño non superen a probade resposta longa, de desenvolvemento.

---